

ط^ا
ار^ب
د^ل
ل^ه

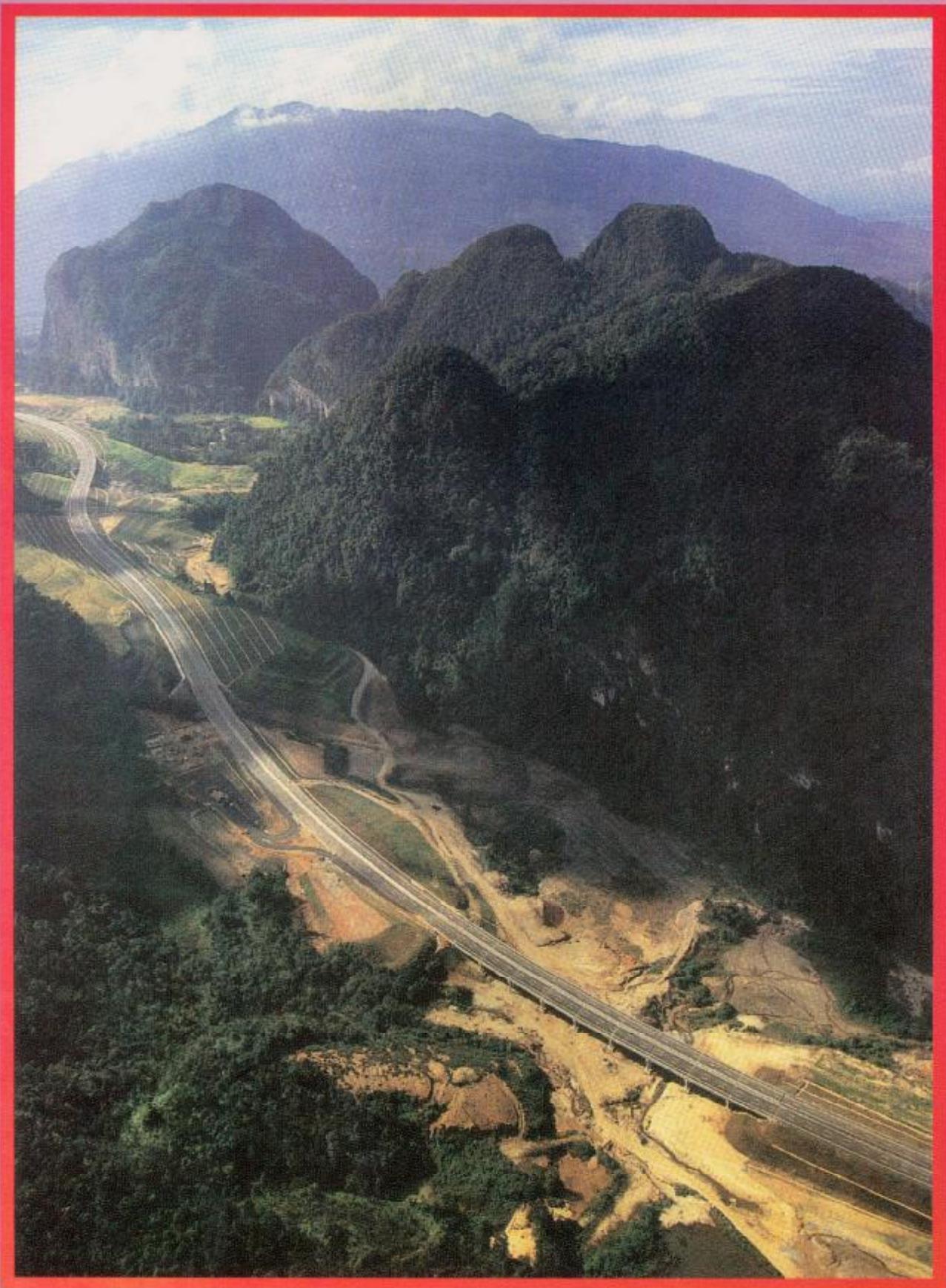
فصلنامه علمی، ترویجی در زمینه راه و مهندسی حمل و نقل

از انتشارات سازمان توسعه راههای ایران

ISSN 1735-062X

(آزاد راهی در کشور مالزی)

شماره ۶۰ - زمستان ۱۴۰۰

آنچه در این شماره می فوانید:

عنوان	صفحه
فضوصیات (فتای مفلوط های آسفالت سرد امولسیونی) امیر کارووسی - امیر مدرس	۵
معرفی روشهای طرح مفلوط های بازیافتی آسفالت به روشن سرد مرتضی جلیلی - ابوالفضل محمدزاده	۱۲
تبیین فرآیند عملکردی سیستم های هوشمند همل و نقل محمود صفارزاده - جاپک میر بهرام	۲۷
تحمیل اینمنی راه توسط (وش بیزین تبریز) محمد رضا احمدی - علی توکلی	۳۲
شناسایی ریست های پژوهه های (اهسنایی به روشن Bot در ایران) حسید بیهقی - سید علی طالقانی	۵۴
بررسی نمود طراحی و لزوم امدادات مهتمم های فدماتی - (فاهی) عبدالله قائمی - مهدی طوبانی	۶۴
بررسی عوامل موثر و وسائل اندازه گیری مقاومت لغزش سطوح آسفالت محمود عامری - حمید جهابان	۷۱
ممتنات و مشخصات آسفالت متألف علی خدایی - امیر کارووسی - زهرا میرعزیزی	۸۰
کاربرد آزمون دایلاتومتر تفت در مطالعه رفتار راه علی قربی	۸۹

۷ مطالب و مقاله های دریافتی، برگزارده نمی شود.

۷ نقل مطالب با ذکر مافذ، آزاد می باشد.

۷ ماده در گزینش، ویرایش و تغییص مطالب و مقاله های دریافتی آزاد است.

شرح عکسها:

روی جلد: آزاد راه پنانگ (مالزی).

پشت جلد: راه شرقی - غربی (مالزی).

سازمان توسعه راههای ایران

تهران: کیلومتر ۴۰ هاده مخصوص کرج - بولوار شیشه میدان - بولوار ولی‌حضرت

سازمان توسعه راههای ایران

تلفن مدیر مسئول: ۰۲۶-۰۲۴۵۵-۴۴۵۰ روابط عمومی: ۰۲۴۵-۴۴۵۷ فاکس: ۰۲۴۵-۴۴۵۶۱۱۶

E-mail: jaddeh@irdo.org

فصلنامه علمی، ترویجی در زمینه
راه و مهندسی حمل و نقل

صاحب امتیاز:

سازمان توسعه راههای ایران

مدیر مسئول:

مهندس اسکندر سعیدی کیا

سردبیر:

دکتر حمید بهبهانی

شورای مدیران:

مهندس علیرضا امیدوار

مهندس حسین تهرانی

مهندس ابراهیم چینی فروش

دکتر علی خدایی

دکتر علیرضا رهایی

مهندس اسکندر سعیدی کیا

دکتر سید غلامرضا شیرازیان

دکتر محمود صفارزاده

دکتر محمود عامری

مهندس محمد اسماعیل علیخانی

دکتر احمد فهیمی فر

دکتر سعید کاویانی

دکتر هادی نظرپور

مدیر فنی :

حسین داؤدی

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

معرفی روش های طرح مخلوط های بازیافتی آسفالت به روش سرد

با امولسیون قیر

تاریخ: آن ۸۶
دیروز: یهمن ۷۴

مرتضی جلیلی فاضی زاده، کارشناس ارشد راه و تراپری دانشکاه فردوسی مشهد، ایران

ابوالفضل محمدزاده دانشجوی کارشناسی ارشد راه و تراپری دانشکاه فردوسی مشهد، ایران

Jalili.m@engineer.com

چکیده

هدف اصلی از طرح اختلاط در بازیابی آسفالت به روش سرد، تولید مخلوطی مشابه با مخلوطی است که کاملاً با مصالح جدید ساخته شده باشد. اولین کام در طرح مخلوط، ارزیابی مصالح می باشد که خود شامل: نمونه برداری میدانی، تعیین خصوصیات و ترکیبات قیر قدیمی و مصالح سنگی روسازی قدیمی است. یکی از اهداف مهم این مرحله تشخیص کمبودهای مخلوط قدیمی و تعیین نیاز به مصالح جدید می باشد. طرح مخلوط شامل انتخاب ماده احیاء کننده و تعیین درصد قیر بهینه است. امروزه روشی استاندارد و پذیرفته شده برای طرح مخلوط های بازیافتی به روش سرد با امولسیون قیر وجود ندارد و بطور کلی آزمایش ها، فرمول های تجربی و تجربیات قبلی با پروژه های مشابه برای تعیین میزان اولیه قیر مورد استفاده قرار می گیرد و بدین صورت که پس از شروع عملیات ساختمانی در صورت ضرورت نسبت به تعديل و تنظیم آن اقدام گردد با این وجود برخی موسسات تحقیقاتی روش هایی را ارائه داده اند. برخی از این روش های طرح عبارتند از روش اتحادیه بازیابی و بازیافت آسفالت، روش کالیفرنیا، پنسیلوانیا، انسیتو آسفالت و روش های جدید بر اساس روش طرح روسازی ممتاز که در حال ظهور هستند. در این مقاله به معرفی و بررسی روش هایی که بیشتر مورد استفاده قرار گرفته اند، پرداخته خواهد شد و در پایان روش طرح اختلاط پیشنهادی برای ایران ارائه شده است.

واژه های کلیدی: بازیافت آسفالت به روش سرد، طرح اختلاط، امولسیون قیر

[۱] و [۲] هرچند مراحل مشابهی در اکثر روش های طرح

۱- مقدمه

هدف اصلی از طرح اختلاط در بازیابی آسفالت به روش سرد، تولید مخلوطی مشابه با مخلوطی است که کاملاً با مصالح جدید ساخته شده باشد [۱]. امروزه روش عمومی قابل پذیرش برای طرح اختلاط وجود ندارد و قابل تنظیم آن اقدام می شود [۳ و ۵].

۲-۲- آزمایش های لازم بر روی مصالح خرده آسفالتی

(RAP)

جهت تهیه طرحی مناسب برای مخلوط، به منظور بازیابی آسفالت به روش سرد، مصالح سنگی و قیری که از روسازی کهنه بدست آمده باشند هر یک مستقلًا و بطور جداگانه مورد ارزیابی قرار گیرند. بنابراین باشند بر روی مصالح خرده آسفالتی، آزمایشات زیر انجام پذیرد [۱۰ و ۱۴].

- تعیین درصد رطوبت مصالح خرده آسفالتی

- استخراج قیر از مصالح خرده آسفالتی با استفاده از روش های ASTM D 2127 و ASTM D 1856

- درجه نفوذ قیر استخراج شده با استفاده از روش ASTM D5

- کندروانی قیر استخراج شده

- دانه بندی مصالح خرده آسفالتی و مصالح سنگی استخراج شده از آن با استفاده از روش ASTM C 136^۵

۳- روش های طرح مخلوط

همانطور که قبل ذکر شد، روشی استاندارد و پذیرفته شده برای طرح مخلوط های بازیافتنی به روش سرد وجود ندارد. با این وجود برخی موسسات تحقیقاتی روش هایی را ارائه داده اند که بعضی از آنها عبارتند از روش اتحادیه بازیابی و بازیافت آسفالت^۶، روش کالیفرنیا، پنسیلوانیا، چورون^۷، انسیتو آسفالت و روش های جدید بر پایه روش های طرح روسازی های ممتاز^۸ که در حال ظهور هستند. در ذیل روش هایی که بیشتر مورد استفاده قرار گرفته توضیح داده شده است. [۱۰، ۱۴ و ۲۳].

۲- ارزیابی مصالح

اولین گام در طرح مخلوط، ارزیابی مصالح می باشد که خود شامل: نمونه برداری میدانی، تعیین خصوصیات و ترکیبات قیر قدیمی و مصالح سنگی روسازی قدیمی است [۵]. یکی از اهداف مهم این مرحله تشخیص کمبودهای مخلوط قدیمی و تعیین نیاز به مصالح جدید می باشد [۶]. طرح اختلاط شامل انتخاب ماده احیاء کننده و تعیین درصد قیر بهینه است [۷].

۲-۱- روش نمونه برداری میدانی

بعد از اینکه یک پروژه بعنوان کاندیدی برای بازیافت انتخاب شد، باشند نمونه های میدانی برداشت شوند [۲ و ۵]. برداشت نمونه های شاخص از روسازی موجود، جهت تجزیه و تحلیل و همچنین اجرای طرح اختلاطی رضایت بخش مورد نیاز می باشد [۱۱]. در هنگام نمونه برداری باشند ضخامت روسازی یادداشت گردیده و همچنین بازدید بصری از جاده و مروری بر سوابق ساختمانی و نگهداری راه انجام پذیرد تا هر گونه اختلاف قابل ملاحظه در مصالحی که باشند بازیابی گردد مشخص شود. مقاطعی از جاده که دارای اختلاف در خور توجهی در ترکیب مصالح هستند باشند باشند بصورت واحد جداگانه مورد ارزیابی قرار گیرند [۱۱ و ۲۱]. برای نمونه برداری منطقه به قسمت های نسبتاً یکنواخت با خصوصیات مشابه تقسیم شده و حداقل پنج تا شش مکان برای نمونه برداری پیشنهاد می شود [۲ و ۸].

۱- Reclaimed Asphalt Pavement

۲- Quantitative Extraction of Bitumen from Bituminous paving Mixtures

۳- Recovery of Asphalt from Soln-oil by Absor Method

۴- Penetration of Bituminous Materials

۵- Sieve Analysis of Fine and Coarse Aggregates

۶- Asphalt Recycling and Reclamation Association

۷- Chevron

۸- Superior performing Asphalt Pavement

جدول ۱- راهنمایی برای دانه بندی مخلوط بازیافته به روش سرده [۱]

درصد عبوری بر حسب وزن							اندازه الک (میلی متر)	
دانه بندی متراکم				دانه بندی باز				
G	F	E	D	C	B	A		
			۱۰۰			۱۰۰	۲۸/۱	
			۸۰-۱۰۰		۱۰۰	۹۵-۱۰۰	۲۵	
					۹۰-۱۰۰		۱۹	
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰		۱۰۰		۲۵-۳۰	۱۲/۵	
							۹/۵	
۷۵-۱۰۰	۷۵-۱۰۰	۷۵-۱۰۰	۲۵-۸۵		۰-۱۰	۰-۱۰	(۴) ۴/۷۵	
					۰-۵	۰-۵	(۸) ۲/۲۶	
					۰-۵		(۱۶) ۱/۱۸	
							(۵۰) ۰/۳	
۱۵-۶۵	۱۵-۳۰						(۱۰۰) ۰/۱۵	
۱۲-۲۰		۰-۱۲	۳-۱۵	۰-۲	۰-۲	۰-۲	(۲۰۰) ۰/۰۷۵	

• درصد قیر مورد نیاز برای ترکیب مصالح

درصد قیر مورد نیاز برای ترکیب مصالح را می توان با فرمول تجربی زیر محاسبه نمود:

$$P_C = \frac{0.035a + 0.045b + KC + F}{R} \quad (1)$$

درصد مواد قیری نسبت به کل مخلوط

$$K = \begin{cases} ۰/۱۵ & \text{برای ۱۱-۱۵ درصد عبور مصالح از الک شماره ۲۰۰} \\ ۰/۱۸ & \text{برای ۱۶-۲۰ درصد عبور مصالح از الک شماره ۲۰۰} \\ ۰/۲ & \text{برای ۵ درصد یا کمتر عبور مصالح از الک شماره ۲۰۰} \end{cases}$$

= درصد مصالحی که روی الک شماره ۸ باقیمانده است

b = درصد مصالحی که از الک شماره ۸ رد شده است و

روی الک ۲۰۰ باقیمانده است

c = درصد مصالحی که از الک ۲۰۰ عبور می نماید

F = تا ۰/۲ درصد که براساس درصد جنب قیر مصالح استوار است

R = ۱ برای قیر خالص و ۰/۶ تا ۰/۰۵ برای امولسیون قیر

۳- روش طرح مخلوط انسنتیتو آسفالت

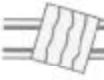
با اطلاعاتی که از ارزیابی مصالح، بدست آمده می توان نسبت به فرموله کردن طرح اختلاط مخلوط آسفالت بازیافته اقدام نمود. مراحل مختلف طرح مخلوط در زیر آورده شده است:

• ترکیب مصالح در مخلوط بازیافته

با استفاده از دانه بندی مصالح بدست آمده از آسفالت روسازی قدیمی و در صورت نیاز مصالح جدید، یک دانه بندی ترکیبی که با دانه بندی مشخصات مورد نظر انسنتیتو آسفالت (جدول ۱) مطابقت داشته باشد محاسبه می گردد. اصلاح دانه بندی با مصالح جدید معمولاً لازم نمی باشد. با این وجود دانه بندی مصالح نمونه برداری شده بایستی همیشه مورد ارزیابی قرار گیرد.

• انتخاب نوع قیر جدید

انتخاب نوع قیر جدید در این روش براساس نوع دانه بندی (جدول ۲) انجام می گیرد.

جدول-۲ راهنمای انتخاب نوع امولسیون قیر بر اساس دانه بندی [۱]

ASTM D 2397 کاتیونیک				ASTM D 977 آنیونیک				نوع دانه بندی	نوع مصالح
CSS-1h	CSS-1	CMS-2 h	CMS-2	SS-1h	SS-1	HFMSS-2S	MS-2h,HFMSS-2h		
		*	*				*	*	A,B,C
*	*			*	*	*			D
*	*			*	*	*			E,F

با استحکام و پایدار، می تواند توسط مهندس مقیم در کارگاه به اجرا در آید [۱].

۲-۳- روش طرح مخلوط کالیفرنیا

در این روش دانه بندی نمونه های میدانی خرد شده باشیستی با استفاده از الک های ۲۸، ۲۵، ۲۰، ۹/۵، ۴/۷۵ و ۴ میلی متر کنترل شوند. در این روش طرح همچنین باشیستی کندروانی قیر کهنه تعیین شود. آزمایش طرح اختلاط شامل تعیین وزن مخصوص، درصد فضای خالی و استقامت نمونه های متراکم شده می باشد. درصد امولسیون انتخابی، حداقل درصد امولسیونی است که حداقل مقدار استقامت مورد نظر را فراهم نماید و موجب قیر زدگی مخلوط نشود البته نباید کمتر از ۲٪ باشد. حداقل درصد فضای خالی در این روش طرح ۴٪ می باشد [۱۱].

• درصد قیر جدید در مخلوط

میزان قیر جدید که باشیستی به مخلوط بازیافتہ اضافه شود برابر است با قیر محاسبه شده در مرحله قبل منهای درصد قیر موجود در مصالح خرد آسفالتی قدیمی و فرمول آن عبارتست از:

$$P_r = P_p - \frac{(P_m \times P_p)}{R} \quad (2)$$

درصد قیر جدید در مخلوط بازیافتی =

درصد قیر نسبت به کل مخلوط =

درصد قیر موجود در مصالح خرد آسفالتی =

درصد لایه آسفالتی بدست آمده از روسازی در مخلوط

بازیافتی =

(در بازیابی تمام عمق کاربرد دارد)

• مخلوط آزمایشگاهی کارگاهی

تنظیم نهایی میزان قیر بر اساس نیاز به حداقل رساندن تغییر شکل و ترک خوردنگی آسفالت و احداث سواره رویی

تمایل به جدا شدن مصالح سنگی از قیر^۵ وجود دارد اما در نمونه های با ۲ درصد امولسیون قیر و بیشتر احتمال وقوع شیارشدنگی^۶ افزایش می یابد. بنابراین درصد امولسیون ۱/۵ بعنوان نقطه شروع انتخاب گردید اما در سال ۱۹۸۷ و بعد از تجربیات عملی بیشتر درصد امولسیون پایه، ۲/۱ انتخاب شد [۵].

نتایج آزمایش نفوذپذیری و کندروانی برای تعیین نرمی قیر استخراج شده بکار می رود. دانه بندی مصالح خرده آسفالتی با استفاده از الک های ۰/۵ اینچ، ۰/۲۵ اینچ و الک شماره ۱۰ تعیین می شود. درصد قیر موجود در آسفالت کهنه با استفاده از روش استاندارد ASTMD 2172 بدست می آید. با توجه به نتایج آزمایشگاهی درصد امولسیون قیر با استفاده از رابطه^(۳) و شکل ۱ تعیین می شود [۲ و ۵]: با توجه به شکل ۱، حداقل درصد امولسیون تخمین زده شده ۰/۰ و حداکثر ۱/۸ درصد می باشد. که این بازه ایست که در اغلب پروژه های بازیافت سرد بکار می رود [۵].

برای قیر سخت شده (درجه نفوذ کمتر) درصد امولسیون تا ۰/۳ افزایش داده می شود اما برای قیر نرم تعدیلی در نظر گرفته نمی شود. اگر مصالح خرده آسفالتی درشت دانه باشد، تا ۰/۰ به درصد امولسیون افزوده می شود اما در صورت ریزدانه بودن تا ۰/۳ از درصد امولسیون کاسته می شود. اگر مصالح خرده آسفالتی حاوی مقدار زیادی قیر باشد، تا ۰/۳ از درصد امولسیون کاسته می شود. اما اگر مقدار قیر کم باشد تعدیلی صورت نمی گیرد [۵].

۳-۳- روش های طرح اختلاط اتحادیه بازیابی و بازیافت آسفالت

اتحادیه بازیابی و بازیافت آسفالت سه روش را برای طرح اختلاط مخلوطهای سرد ارائه می دهد که عبارتند از روش اصلاح شده مارشال، روش اصلاح شده ویم و روش اورگان که به معرفی آنها پرداخته شده است.

۳-۳-۱- روش طرح اورگان

در این روش که در سال های ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ توسط اسکولز^۱، هیکس^۲ و آلن^۳ ارائه گردید. ابتدا درصدی را بعنوان درصد امولسیون پایه^۴ انتخاب کرده و سپس مقدار آن را با توجه به دانه بندی مصالح خرده آسفالتی، نرمی قیر استخراج شده و درصد قیر موجود در مصالح خرده آسفالتی اصلاح می نماییم [۲ و ۵]. که شرح کامل آن در زیر ارائه شده است:

۳-۳-۱-۱- تخمین درصد امولسیون

انتخاب درصد امولسیون قیر بر اساس یک تخمین آغاز می شود و در ابتدای کار درصدی بعنوان درصد امولسیون پایه انتخاب می شود. با توجه به تجربیات گذشته با امولسیون های CMS-2S و HFE-150، مقدار ۱/۲ درصد وزن خشک مصالح خرده آسفالتی می تواند نقطه شروع مناسبی باشد [۲]. برای یافتن این مقدار از روش سعی و خطأ استفاده گردیده است بدین ترتیب که نمونه هایی با درصد امولسیون ۰/۱، ۰/۲، ۰/۵ و ۰/۲ ساخته شده و مشاهده گردید که در مخلوط های با درصد امولسیون کمتر از ۰/۵

۱- T.V.Schols

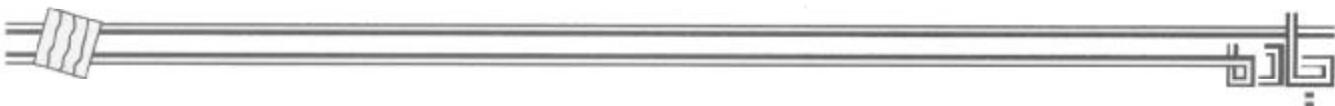
۲- R.G.Hicks

۳- D.Allen

۴- Base emulsion content

۵- Raveling

۶- Rutting

تعديل برای مقدار قير = $-0/3$ %

تعديل برای درجه نفوذ یا كندروانی = $+0/0$ %

$$EC_{EST} = 1/2 + 0/0 - 0/3 + 0/0 = 0/9$$

۲-۱-۳-۳- تخمین مقدار آب مورد نیاز

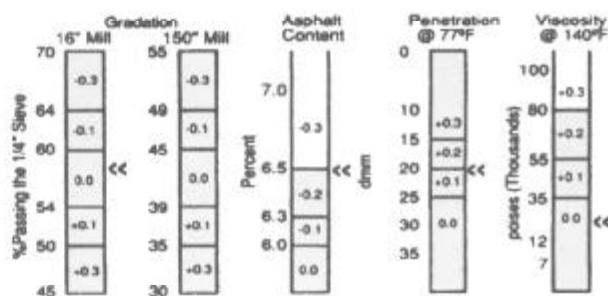
افزودن آب به مخلوط به منظور پراکندگی مناسب امولسیون قیر در مخلوط و پوشش کامل مصالح توسيط قیر می باشد [۱۲]. روش اصلاح شده OSHD TM-126 برای تعیين درصد آب مورد نیاز بکار می رود. بنابراین پس از تعیين درصد امولسیون، از اين روش برای تخمین مقدار آب مورد نیاز استفاده می شود [۲]. بطور خلاصه نحوه آزمایش بطریق زیر است :

- نمونه ها با درصد امولسیون تعديل شده در مرحله قبل و درصد آب $0/5$ ، $1/5$ و 2 تهيه می شوند و وزن هر نمونه اندازه گيري می شود.

- نمونه ها در قالب ریخته شده و توسيط ميله کوچک متراکم می شوند.

- هر نمونه تدريجاً تحت بارگذاري قرار گرفته تا کل بار به 25^{kips} (تقريباً 11200 kg کيلوگرم) برسد. بدین ترتيب که بارگذاري يك دقيقه انجام می شود تا بار به 20^{kips} (تقريباً 8960 kg کيلوگرم) برسد و سپس سی ثانие تا بار به 25^{kips} برسد سپس نمونه تحت اين بار به مدت يك دقيقه قرار می گيرد.

- اگر نمونه ها وزن شده و اختلاف بين وزن اوليه نمونه و وزن نمونه متراکم شده، مقدار آب از دست رفته می باشد. درصد آبی که منجر به مقدار آب از دست رفته به ميزان 1 تا 4 گرم شود، بعنوان درصد آب مطلوب انتخاب می شود. بنابراین درصد آب لازم برای مخلوط کردن با

شکل ۱- اصلاح درصد امولسیون برای دانه بندی، درصد قیر و فرم قیر [۲] و [۵]

(۲)

$$EC_{EST} = 1.2 + A_G + A_{A/C} + A_{P/V}$$

درصد امولسیون اصلاح شده =

درصد امولسیون پایه = 1.2

اصلاح برای دانه بندی = A_G

اصلاح برای درصد قیر باقيمانده = $A_{A/C}$

صلاح برای درجه نفوذ یا كندروانی = $A_{P/V}$

برای اعدادي که در نواحي مرزی شکل ۱ واقع می شوند، درصد کمتر امولسیون قیر يايستی انتخاب شود.

همچنین زمانی که اختلافی بين درصد بدست آمده از درجه نفوذ و كندروانی وجود داشته باشد، درصد کمتر پذيرفته می شود [۲]. برای درک بهتر اين روش مثالی ارائه می شود. فرض کنيد مشخصات مصالح خرده آسفالتی بصورت زير باشد:

درصد رد شده از الک $25/0$ اينچ = 58% (دستگاه خرد كننده ۱۶ اينچی)

درصد قیر باقيمانده = $5/6\%$

درجه نفوذ = 20 دسي ميليمتر

كندروانی = 19000 پواز

بنابراین با توجه به شکل ۱ داريم

تعديل برای دانه بندی = $0/0$ %

از حرارت) بدست آیند. برای تعیین درصد رطوبت مقداری از مصالح خرد آسفالتی را جدا کرده و در دمای 110°C خشک می نماییم.

برای تهیه مخلوط ابتدامصالح را با استفاده اک ۱ اینچ الک نموده بطوریکه صد درصد مصالح از آن عبور نماید. سپس حدود ۱۱۵۰ گرم از مصالح را در تابه های جداگانه ریخته، که این مقدار برای ساخت نمونه هایی به ارتفاع $63/5$ میلی متر و قطر 101 میلی متر مناسب می باشد و در گرمخانه به مدت یک ساعت با دمای 25°C میران قرار داده. سپس مقدار مناسب آب را به منظور رسیدن به درصد آب اختلاط 2% وزن خشک مصالح به مخلوط اضافه می گردد. درصد کل آب اختلاط عبارتست از:

$$\text{درصد کل مایع} = \frac{\text{مقدار آب اضافه شده}}{\text{درصد رطوبت مصالح}} + \text{درصد آب امولسیون}$$

مصالح از کم کردن امولسیون از درصد آب تعیین شده، بدست می آید [۲].

۳-۱-۳-۳- مزایای روش طرح اورگان

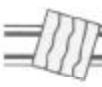
- روشی ساده و سریع برای تعیین درصد امولسیون قیر می باشد.
- آزمایشات مورد استفاده در این روش بطور وسیعی پذیرفته شده هستند.
- در این روش برای تعیین درصد امولسیون نیازی به ساخت، متراکم کردن و عمل آوری نمونه های آزمایشگاهی نمی باشد.
- اگر هدف تنها بازسازی و ترمیم رو سازی موجود باشد، درصد امولسیون بدست آمده مناسب می باشد.

۲-۳-۳- روش اصلاح شده مارشال

با وجود پیشرفتهای زیاد در روشهای بازیافت، باز هم برخی از پروژه های اجرا شده موفقیت موردنظر را نداشتند که یکی از دلایل آن نبود روش طرحی اختلاط مناسب برای مخلوط های بازیافتنی تشخیص داده شد. به همین دلیل گروهی متشکل از سازمانهای مختلف نظیر آشتو^۱ برای تهیه روش طرحی مناسب تشکیل گردید که روش طرح اصلاح شده مارشال که شرح این روش در زیر آمده است را ارائه نمودند [۲].

بعد از افزودن آب به مخلوط، آن را به مدت یک دقیقه با دست مخلوط می نماییم. امولسیون قیر که 60°C حرارت داده شده است را در درصد های $1/5, 1, 2/5$ و 2 ، با ثابت نگه داشتن مقدار کل درصد آب مورد نیاز، به مخلوط اضافه می گردد. سپس نمونه را به مدت ۲ دقیقه به خوبی هم زده تا امولسیون قیر بطور یکنواخت پراکنده شود. بعد با استفاده از چکش مارشال تعداد 50 ضربه به هر طرف نمونه وارد می نماییم. اکنون نمونه ها را در گرمخانه به مدت 6 ساعت در دمای 60°C قرار داده و بعد از عمل آوری، نمونه ها را بر روی سطح جانبی آنها نیز قرار داده و در دمای اتاق به مدت یک شب قبل از بیرون آوردن نمونه ها از قالب قرار می دهید. وزن خشک نمونه ها را اندازه گیری کرده (A) و سپس نمونه ها را در آب با دمای 25°C به مدت 2 تا 5 دقیقه قرار داده و وزن آنها را بدست

در این روش حداقل سه نمونه برای هر ترکیب از مصالح خرد آسفالتی و درصد امولسیون قیر بایستی آماده شود. همچنین یک نمونه غیر متراکم برای هر ترکیب، به منظور تعیین حداکثر وزن مخصوص لازم است. مصالح خرد آسفالتی بایستی از سطح سواره رو و به اندازه عمق بازیافت برداشته شده و با خرد کردن به روش سرد (بدون استفاده

متری حدود ۱۰۰۰ گرم است که کمتر از مقدار پیشنهادی در روش یعنی ۱۱۵۰ گرم می باشد.

- انجام آزمایش استقامت و روانی در دمای ۲۵ منطقی به نظر نمی رسد.

- در این روش به روشنی بیان نمی شود که درصد بهینه آب و امولسیون چگونه باید تعیین شود.

- در این روش وزن مخصوص نمونه های متراکم شده آزمایشگاهی با وزن مخصوص مخلوط بازیافتد در محل متفاوت می باشد. [۱۰، ۱۱ و ۱۲]

۳-۳-۳- روش اصلاح شده ویم

در روش اصلاح شده ویم روش تهیه و ساخت نمونه ها مشابه روش اصلاح شده مارشال می باشد با این تفاوت که بجای استفاده از چکش مارشال، نمونه ها با استفاده از دستگاه متراکم کننده ویم متراکم می شوند. تقریباً ۲۰ ضربه با فشار ۱/۷۲۵ Mpa بکار برده می شود سپس فشار تا ۲/۴۵ Mpa و تعداد ضربات تا ۱۵۰ ضربه برای کامل نمودن تراکم افزایش می یابد. سپس نمونه ها تحت بار ۵/۶ kN با نرخ بارگذاری ۱mm/min قرار می گیرند. نمونه های تحت آزمایش وزن مخصوص، استقامت (۰،۶) قرار می گیرند. بر اساس حداکثر وزن مخصوص درصد امولسیون قیر بهینه تعیین شده و در این درصد نمونه هایی با درصد متفاوت آب (۰،۲، ۰،۲/۵، ۰،۳ و ۰،۴) تهیه شده و درصد فضای خالی آن تعیین می شود. درصد فضای خالی توصیه شده بین ۹ تا ۱۴ درصد می باشد. برای هر دو روش اصلاح شده مارشال و ویم پیشنهاد شده است که حساسیت رطوبتی نمونه ها با استفاده از روش AASHTO T 283 مورد ارزیابی قرار گیرد [۱۵].

می آورید (C) نمونه ها از آب خارج کرده و سطح آن را خشک نموده و وزن آنرا اندازه می گیریم (B) اکنون وزن

- مخصوص نمونه ها را از رابطه ۲ بدست می آوریم:

$$\text{وزن مخصوص نمونه ها} = \frac{A}{B-C} \quad (2)$$

سپس نمونه ها را در گرمخانه به مدت ۲ ساعت تا دمای ۶۰°C حرارت داده و آزمایش استقامت و روانی را بر روی نمونه های انجام می دهیم. بر اساس نتایج استقامت و روانی، درصد امولسیون قیر بهینه را تعیین می نماییم. در درصد امولسیون قیر بهینه، حداکثر وزن مخصوص نمونه را نیز بدست می آوریم.

در درصد امولسیون قیر بهینه، سه نمونه دیگر هر کدام با درصد آب اختلاط کل ۰،۲، ۰،۲/۵، ۰،۳ و ۰،۴ آماده نموده و میانگین درصد فضای خالی را برای هر درصد آب تعیین می نماییم. درصد فضای خالی بایستی بین ۹ تا ۱۴ درصد باشد [۱۲].

۳-۲-۱- مزایای روش طرح اختلاط اصلاح شده مارشال برای مخلوط های بازیافته

- سهولت انجام آزمایش
- عدم نیاز به تجهیزات پیشرفته
- امکان انجام آزمایش در شرایط کارگاهی
- آشنایی مهندسین با این روش طرح اختلاط

۳-۲-۲- معایب روش اصلاح شده مارشال

- زمان طولانی انجام کل روش،
- در این روش نیاز به افزودن مصالح جدید مشخص نشده است و همچنین مشخصاتی برای دانه بندی ارائه نشده است.

- مقدار مصالح لازم برای ساخت نمونه های ۶۲/۵ میلی

درصد آب بهینه تعیین می شود. سپس درصد امولسیون قیر بهینه بر اساس مدول برجهندگی تحت شرایط اشباع و خشک بر روی نمونه های متراکم و عمل آوری شده، انتخاب می شود [۱۱].

۳-۶- روش طرح جدید مخلوط با استفاده از دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز
در سال های اخیر تلاش های زیادی برای بازیافت آسفالت به روش سرد در محل انجام گرفته است. نتایج روش طرح اصلاح شده مارشال که توسط آشتتو در سال ۱۹۹۸ ارائه گردید، نشان داد که نیاز به روش طرح اختلاط جدیدی برای مخلوط های بازیافته به روش سرد وجود دارد. از طرفی گسترش روش های طرح روسازی ممتاز و نتایج مثبت آن برای روسازی های آسفالتی گرم، انگیزه توسعه روشی جدید برای طرح مخلوط با استفاده از دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز، ایجاد نمود [۲ و ۱۲].

برای توسعه روش جدید طرح مخلوط گروهی از کارشناسان خبره انتخاب گردیدند. اولین قدم گروه تعریف حدود کار بود. بدلیل محدودیت زمانی و بودجه، فقط به بررسی بازیافت سرد در محل و بوسیله امولسیون قیر محدود گردید. مراحل مختلف کار این گروه عبارت بود از [۲]:

- شناسایی مشکلات مخلوط های بازیافته موجود.
- تهیه نمونه ها شامل تهیه مصالح خردۀ آسفالتی و امولسیون که بین منظور مصالح خردۀ آسفالتی از مناطق مختلف تهیه گردید.

• ارزیابی روش های طرح مخلوط موجود.

• ارائه روش طرح جدید مخلوط براساس عملکرد ارزیابی های میدانی

۴-۳- روش اختلاط چورون

در این روش برای طرح مخلوط های بازیافته به روش سرد شامل مراحل ششگانه زیر است:

- انتخاب نوع و دانه بندی مصالح سنگی جدید
 - تخمین قیر مورد نیاز
 - انتخاب نوع و مقدار امولسیون
 - آزمایش نمونه های متراکم شده
 - تعیین فرمول کارگاهی
- در این روش نحوه تعیین درصد قیر، سازگاری با مصالح خردۀ آسفالتی و مصالح سنگی استخراج شده، بیان می شود. روش هایی برای تعیین نیاز به مصالح سنگی جدید و تخمین مقدار قیر مورد نیاز نیز ارائه شده است. نمونه های متراکم شده در شرایط عمل آوری اولیه و نهایی تحت آزمایش مدول برجهندگی و استقامت قرار می گیرند. فرمول کارگاهی بر اساس حداقل درصد امولسیون که معیارهای طرح را برای مدول برجهندگی و استقامت تأمین نماید، انتخاب می شود [۱۱].

۵-۳- روش طرح پنسیلوانیا

روش طرح پنسیلوانیا نحوه نمونه برداری، تعیین درصد بهینه آب و امولسیون را ارائه می نماید. ارزیابی اولیه شامل تعیین دانه بندی مصالح سنگی استخراج شده، درصد قیر مصالح خردۀ آسفالتی، درجه نفوذ و کندروانی قیر کهنه می باشد. دو سری آزمایش در این روش انجام می شود. یک سری آزمایش با استفاده از درصد ثابت امولسیون و درصد های مختلف آب به منظور ارزیابی پوشش مصالح توسط امولسیون تهیه می شود و براساس نتایج این آزمایش

پروژه اندازه گیری شد که $(2/0.57 \text{ gr/cm}^3)$ (130 lb/ft^3) بود. برای دستیابی به این وزن مخصوص توسط دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز بايستی یکی از پارامترهای دستگاه را تغییر داد. برای حل این موضوع تحقیقاتی در سال ۱۹۹۸ توسط هابر^۴ بر روی این پارامترها انجام گردید که مشخص شد سرعت چرخش و فشار قائم تأثیر ناچیزی داردند و زاویه چرخش $1/25$ درجه بهترین زاویه برای متراکم نمودن نمونه هاست. بنابراین تنها عامل تعداد چرخشهای که تعیین کننده می باشد [نقل از مرجع ۲]. بنابراین برای این نمونه ها تعداد ۳۷ دور برای بدست آوردن وزن مخصوصی مشابه با وزن مخصوص در محل بدست آمد. سپس نمونه های جدید با این تعداد دور ساخته شد و وزن مخصوص هر نمونه دو بار اندازه گیری شد. اولین اندازه گیری دو ساعت بعد از عمل آوری و دومین اندازه گیری یک هفته بعد از عمل آوری انجام شد. نتایج بدست آمده از اندازه گیری ها در جدول ۱ آمده است. سپس تحلیل های آماری بر روی نتایج صورت گرفت و مشخص شد که زمان عمل آوری به مدت ۲۴ ساعت در دمای 60°C شرایط خروج آسان آب از مخلوط را فراهم می آورد.

همانطور که از نتایج مشاهده می شود اختلاف بین مقادیر بسیار ناچیز است. با توجه به تحلیل های فوق نتایج زیر بدست آمد [۲]:

- نمونه ها به مدت ۲۴ ساعت در دمای 60°C پس از متراکم نمودن، عمل آوری شوند.

- نمونه هایی حداقل با چهار درصد مختلف امولسیون

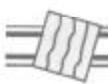
برای توسعه روش طرح جدید، ابتدا مطالعات مقدماتی انجام شد. بدین صورت که مصالح خردۀ آسفالتی از سه منطقه کانزاس^۱، اونتاریو^۲ و کانکتیکات^۳ انتخاب و نمونه ها تهیه و توسط دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز، متراکم گردید. که تعداد چرخش دستگاه ۵۲ دور و با فشار 600 کیلو پاسکال و زاویه چرخش $1/25$ درجه انتخاب قائم گردید. برای طرح نیز از روش مشابه روش اصلاح شده مارشال استفاده گردید. سپس برنامه های تجربی و آزمایشگاهی برای ارزیابی تأثیر متغیرهای مهم انجام پذیرفت. بدليل اینکه وزن مخصوص یکی از مهمترین عوامل مورد توجه در بازیافت به روش سرد می باشد در این مطالعه به عنوان متغیر اصلی انتخاب شد و تأثیر متغیرهای دیگر شامل درصد امولسیون، درصد آب کل، زمان عمل آوری و دمای عمل آوری بر روی وزن مخصوص مورد ارزیابی قرار گرفت که درصد امولسیون بین $5/0$ تا $2/0$ درصد و درصد کل مایع $3/5$ و 4 درصد انتخاب گردید. با توجه به مطالعات و تجربیات قبلی، زمان عمل آوری 6 و 24 ساعت انتخاب شد که 6 ساعت نشان دهنده استقامت روسازی پس از تراکم اولیه است و 24 ساعت نشان دهنده استقامت روسازی پس از روکش کردن می باشد. دمای عمل آوری نیز 25°C و 60°C انتخاب گردید زیرا 25°C دمای تقریبی روسازی در شباهی تابستان و 60°C حداکثر دمایی است که روسازی در تابستان تجربه می کند [۳ و ۱۰]. برای ارزیابی تأثیر متغیرهای فوق بر روی مخلوط های بازیافتی بایستی وزن مخصوص نمونه های آزمایشگاهی مشابه وزن مخصوص واقعی اندازه گیری شده در محل باشد. برای تحقیق این مطلب وزن مخصوص در محل تهیه گردد.

1- Kansas

2- Ontario

3- Connecticut

4- G.A.Huber

• تعداد چرخشها برای متراکم کردن نمونه ها بایستی طوری تنظیم شود که وزن مخصوصی مشابه وزن مخصوص قیر ۱ CSS و همچنین با درصد امولسیون مختلف آورده شده است. (ECN-شان دهنده درصد امولسیون قیر است.) محل را بدست آید.

در مورد تعداد چرخشها در مطالعاتی که توسط سالومن^۱ و نیو کامب^۲ در سال ۲۰۰۰ انجام گرفت [۹]. با توجه به داده های دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز نمودارهایی که به منحنی های دانسیته، معروف است، تنظیم گردید. محور افقی این نمودارها تعداد چرخش ها و محور عمودی نسبت وزن مخصوص نمونه به وزن مخصوص حداکثر را نشان می دهد. در شکل ۲ برای نمونه

جدول ۳- وزن مخصوص نمونه ها دو ساعت و یک هفته بعد از عمل آوری [۲] (lb/ft³)

دماهی عمل آوری									
۶۰ درجه سانتیگراد					۲۵ درجه سانتیگراد				
زمان عمل آوری (ساعت)									
۶		۲۴		۶		۲۴			
۴	۲/۵	۴	۲/۵	۴	۳/۵	۴	۳/۵	۴	۲/۵
درصد امولسیون									
دو ساعت پس از عمل آوری									
۱۲۱/۳	۱۲۲/۵	۱۲۹/۶	۱۲۹/۹	۱۲۰/۳	۱۲۲/۵	۱۳۱/۹	۱۲۲/۶	۰/۵	
۱۲۱/۲	۱۲۱/۶	۱۲۹/۵	۱۲۹/۸	۱۲۲/۲	۱۲۲/۴	۱۳۱/۶	۱۲۹	۴	
۱۳۰/۴	۱۲۰/۲	۱۲۱/۴	۱۲۴/۴	۱۲۵/۲	۱۲۵/۱	۱۳۱/۸	۱۲۱	۱/۵	
۱۲۱/۴	۱۲۲/۵	۱۲۲/۵	۱۲۲/۸	۱۲۱/۴	۱۲۲/۲	۱۳۰/۶	۱۲۱	۲	
یک هفته پس از عمل آوری									
۱۳۰/۶	۱۲۱/۲	۱۳۰/۱	۱۲۰/۲	۱۲۲/۸	۱۳۰/۲	۱۳۰/۹	۱۲۲	۱/۵	
۱۲۱	۱۲۱	۱۲۹/۷	۱۲۹/۸	۱۲۱/۱	۱۲۱/۱	۱۳۰/۳	۱۲۸/۵	۱	
۱۲۰	۱۲۹/۹	۱۳۱/۶	۱۲۴/۸	۱۲۲/۱	۱۲۲/۶	۱۳۰/۸	۱۲۰/۶	۱/۵	
۱۲۱	۱۲۲/۲	۱۲۳/۸	۱۲۲/۸	۱۲۱	۱۲۱/۷	۱۲۹/۸	۱۲۰/۴	۲	

1- Saloman A.

2- Newcomb D.E.

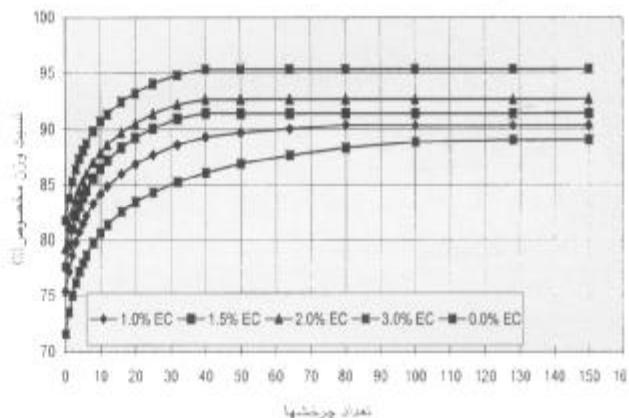
3- Emulsion Content

نداشتند که یکی از دلایل آن نبود روش طرحی مناسب برای مخلوط های بازیافتی تشخیص داده شده است. روش های طرح مخلوط موجود هر کدام نواقصی دارد که بایستی اصلاح شوند. روش طرح انسنتیتو آسفالت یکی از اولین روش های طرح می باشد که بر اساس روابط تجربی استوار است و امروزه کمتر از آن استفاده می شود. روش طرح اورگان روشنی ساده و سریع برای تعیین درصد امولسیون قیر می باشد و آزمایشات مورد استفاده در این روش بطور وسیعی پذیرفته شده هستند و در این روش برای تعیین درصد امولسیون نیازی به ساخت، متراکم کردن و عمل آوری نمونه های آزمایشگاهی نمی باشد. اما این روش تنها هنگامیکه از امولسیون قیر CMS-2S و HFE-150 استفاده می شود کاربرد دارد و همچنین اگر هدف بالا بردن توان سازه ای روسازی باشد، پیشنهاد شده است که نمونه هایی با درصد امولسیون مختلف ساخته شود و با استفاده از روش های مارشال و یا ویم متراکم گردد و سپس آزمایشات استقامت و مدول ارجاعی بر روی نمونه ها انجام گیرد.

روش اصلاح شده مارشال بیشترین مورد استفاده را در بین روش های طرح موجود داشته است اماً معایب این روش باعث ترغیب محققین برای ارائه روش طرح جدید با استفاده از دستگاه متراکم کننده چرخشی روسازی ممتاز، شده است. که نیاز به تحقیقات بیشتر به منظور توسعه این روش وجود دارد اماً تحقیقات موجود بر روی نمونه های آزمایشگاهی ساخته شده با این روش و نیز محاللات میدانی محدود انجام شده، نتایج بسیار خوبی را نشان داده است.

از میان روش های اختلاط معرفی شده برای مخلوط های بازیافتی به روش سرد با امولسیون قیر، روش اصلاح

بعد از ارائه اولیه روش طرح جدید، نمونه هایی با استفاده از مصالح مناطق مختلف ساخته شد و برای تحلیل و ارزیابی عملکرد این مخلوط ها از نظر وضعیت تغییر شکل های دائم، ترکهای خستگی و ترک های حرارتی مورد بررسی قرار گرفتند که نتایج آن تا کنون ارائه نشده است [نقل از منبع [۲].

شکل ۲- منحنی های دانسیته برای امولسیون قیر ۱ [۶]

در اکتبر سال ۲۰۰۰ قطعه ای راه در آریزونا با استفاده از روش طرح جدید ساخته شد. راه مذکور در منطقه ای بیابانی و دو خطه با ترافیک متوسط قرار داشت. درصد امولسیون و آب بهینه به ترتیب ۲/۵ و ۲/۲ درصد تعیین گردید. لایه ۵۰ میلی متری موجود به عمق ۵۰ میلی متر تراشیده شد و مجدداً بازیافت گردید و پس از دو ماه توسط لایه ۲/۵ میلی متری بازیافت گردید و پس از دو ماه توسط لایه ای به ضخامت ۲/۷ میلی متر با آسفالت گرم، روکش شد. مشاهداتی که در مارس ۲۰۰۲ انجام شد یعنی تقریباً ۸ ماه پس از ساخت که شامل دو زمستان است. هیچ گونه خرابی را نشان نداد [۳].

۴- جمع بندی و نتیجه گیری

با وجود پیشرفت های فراوان در روش های بازیافت، باز هم برخی از پژوهه های اجرا شده موفقیت موردنظر را

آزمایشی دشوار است و امکانات آزمایشگاهی ان در اکثر آزمایشگاه های کشور وجود ندارد. (به عنوان روش مناسب برای طرح اختلاط مخلوط های آسفالتی پیشنهاد می شود هرچند استفاده از این روش نیز احتیاج به تحقیقات بیشتر و همچنین تغییراتی در نحوه انجام آزمایش ها دارد.

مارشال با توجه به سهولت انجام آزمایش، عدم نیاز به تجهیزات پیشرفته، امکان انجام آزمایش در شرایط کارگاهی و آشنایی مهندسین با این روش طرح اختلاط و همچنین عدم نیاز به انجام آزمایش بر روی قیر کهنه (زیرا انجام آزمایش بر روی قیر استخراج شده از آسفالت قدیمی نیاز به انجام آزمایش بازیابی قیر به روش آبسون دارد که

۵- مراجع

- [1] "Asphalt Cold - Mix Recycling" the Asphalt Institute Series No.21 (MS-21), First Edition, 1983
- [2] D.F. Rogge, R.G. Hicks, T.V. Scholz "Dale Allen, Use of Asphalt Emulsions for In-place Recycling: Oregon Experience" TRR 1342, pp 1-8, 1992
- [3] Lee.K.W., Brayton T.E. and Huston M. "New Mix Design Procedure of Cold IN-Place Recycling for Pavement Rehabilitation" TRB Annual Meeting 2003.
- [4] Asphalt Recycling and Reclamation Association (ARRA), "Basic Asphalt Recycling Manual (chapter 14)" 2001
- [5] T.V. Scholz, R.G. Hicks, D.F. Rogge and Dale Allen "Use of Cold In-Place Recycling on Low-Volume Roads" TRR 1291, pp 239-252, 1991
- [6] Daniel T. Murphy and John J.Emery "Modified Cold In-Place Asphalt Recycling" TRR 1545, pp 143-150, 1996
- [7] Michael D. O'Leary and Robert D. Williams "In Situ Cold Recycling of Bituminous Pavements with Polymer-Modified High Float Emulsions" TRR 1342, pp 20-25, 1992
- [8] Nabil Suleiman "A State-of-The-Art Review of Cold In-Place Recycling of Asphalt Pavements in Northern Plains" Final Report Submitted to The North Dakota Department of Transportation, Bismarck, ND, 2002
- [9] Saloman,A., And D.E. Newcomb "Cold In-Place Recycling Literature Review and Preliminary Mixture Design Procedure", Minnesota Department of Transportation, 2000
- [10] Brayton T.E., Lee K., Gress D., and Harrington J. "Development of Performance-Based Mix Design for Cold In-Place Recycling of Asphalt Mixtures" TRB annual meeting 2001
- [11] J.A. Epps "Cold Recycled Bituminous Concrete Using Bituminous Material" NCHRP Synthesis of Highway Practice 160, TRB, 1990
- [12] Schols T., Rogge F., Hicks G., And Allen D. "Evaluation of Mix Properties of Cold In-Place Recycled Mixes" TRR 1317, pp 77-89, 1991
- [13] AASHTO-AGC-ARTBA Joint Committee Task Force 38 "Report on Cold Recycling of Asphalt Pavements" Washington, DC: AASHTO, 1998
- [۱۴] جلیلی قاضی زاده مرتضی، "بررسی تأثیر سیمان و آهک بر خواص آسفالت‌های بازیافتی به روش سرد با امولسیون قیر" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۸۶
- [15] "Mixture and structural Design of Cold Recycled Pavements" Asphalt Recycling and Reclaiming Association, Annapolis, MD, 1996
- [16] Lee.K.W., Brayton T.E. and Huston M. "Development of Mix- Design for Cold In-Place Recycling of Bituminous Pavements Based on Fundamental Properties" 2002

Introducing Mix design Methods of Cold In-Place Recycling with asphalt Emulsion and suggesting the Appropriate Method in Iran

1Jalili Qazizadeh M., 2mohammadzadeh A.

1Msc in Road and Transportation Engineering

2Graduate Student in Road and Transportation Engineering

Jalili.m@engineer.com

Abstract

A standard national method for designing cold recycled mixes is not available. However, certain basic steps are included in most mix design procedures used by highway agencies. The first step in mix design is material evaluation that includes field sampling, determination of aged mix composition, and properties of aged asphalt binder and aggregates. One of the important purposes for this step is to identify the deficiencies of the aged mix and determine the need for virgin material. The mix design procedure consists of selection of the recycling agent and the determination of the optimum binder. Some agencies and groups developed mix design procedures. Methods proposed by the Asphalt Recycling and Reclaiming Association (ARRA), California, Pennsylvania, Chevron, the Asphalt institute, and volumetric mix-design utilizing the Superpave gyratory compactor (SGC) are reviewed in this paper and the **appropriate mix design for Iran** is recommended.

Key words: cold recycling, mix design, Asphalt emulsion